

Mevduat Bankalarının Kârlılığı Ekonomik Büyüme Nasıl Etkiler: Türkiye’deki Durum

Nigar ALEV^{1*}

¹*İktisat Bölümü, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Gaziantep Üniversitesi, Türkiye*

*(nigaralev@gantep.edu.tr)

Özet- Bankacılık sistemin ekonomi içindeki en temel rolü fonları reel sektöre yönlendirmektir. Dünya üzerindeki bütün ülke ekonomilerinde bankalar finansal sektör ile reel sektör arasında köprü görevi görerek, tasarrufların yatırımlara dönüştürülmesinde önemli rol oynamaktadırlar. Finansal aracı kuruluşlardan olan bankalar, tasarrufların toplanıp yatırıma dönüşmesini sağlayan, yatırım projelerini değerlendirip kıymetlendiren, yönetici konumundakileri denetleyip takip eden ve firmalarla ilgili ayrıntılı bilgilere daha az maliyetle ulaşılabilmesini sağlayan kuruluşlardır. Schumpeter’ci yenilik iktisadi savunucularına göre bankalar, teknolojik ilerlemeyi kolaylaştıran finansal kuruluşlardır. Finansal aracı kuruluşların gelişimi ekonomik büyüme için olumlu yönde etkilemektedir. Bankaların kârlılık durumlarının ekonomik gelişmeye katkısı olacağı düşünülmektedir. Bu amaçla bu çalışmanın amacı, Türkiye bankacılık sektöründe faaliyet gösteren mevduat bankalarının performansı ve ekonomik büyüme arasındaki ilişkiyi araştırmaktır. Çalışmada 2003:Q1 ve 2016:Q4 dönemlerine ait üçer aylık veriler kullanılmıştır. Analiz yöntemi olarak En Küçük Kareler Yöntemi tercih edilmiştir. Ekonomik büyüme ve banka performansı arasındaki ilişkinin tespit edilmesinde iki farklı model oluşturulmuştur. Banka kârlılığının göstergesi olarak kabul edilen ortalama aktif kârlılığı (ROA) ve ortalama özkaynak kârlılığı (ROE) verileri bağımsız değişken olarak alınırken, GSYİH serisi bağımlı değişken olarak alınmıştır. En küçük kareler yönteminden elde edilen sonuçlardan mevduat bankalarının ortalama aktif kârlılığı ve ortalama özkaynak kârlılığı ile GSYİH arasında pozitif ve anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. Banka kârlılık göstergelerinden ROA ve ROE’de meydana gelecek bir birimlik artış GSYİH’de sırasıyla +1.37 ve +1.29 oranında bir değişime sebep olacaktır. Değişkenler arasındaki nedensellik ilişkisinin analiz edilmesinde Engle-Granger nedensellik metodu kullanılmıştır. Analizlerden elde edilen sonuçlar, banka kârlılık oranlarına ekonomik büyüme doğru bir nedenselliğin olduğunu, ekonomik büyümeden banka kârlılık oranlarına doğru ise herhangi bir nedenselliğin olmadığını göstermektedir. Kısacası banka kârlılık oranları GSYİH’de meydana gelen değişimin bir nedeni iken GSYİH banka kârlılık oranlarının bir nedeni değildir. Banka kârlılığının ekonomik büyüme için pozitif anlamda katkı sağlaması için, daha fazla tasarruf daha fazla yatırıma dönüştürülmeli, sermaye en verimli alanlarda kullanılmalı, doğrudan yabancı sermaye yatırımları, tahviller vb. yabancı sermayenin ülkeye girişi kolaylaştırılmalıdır.

Anahtar Kelimeler- ROA, ROE, GSYİH, Engle-Granger

Profitability of Bank Deposits How Does Economic Growth: Situation in Turkey

Abstract- The most fundamental role of the banking system is to direct funds into the real sector. In all country economies around the world, banks play an important role in transforming savings into investments by acting as a bridge between the financial sector and the real sector. Banks from financial intermediation institutions are institutions that enable savings to be collected and turned into investment, to evaluate investment projects, to supervise and follow the managerial positions and to obtain detailed information about the companies at less cost. According to Schumpeterian economic advocates, banks are institutions that facilitate technological progress. The development of financial intermediaries affects economic growth positively. Profitability of banks is thought to contribute to economic development. For this purpose, the purpose of this study, Turkey is to investigate the relationship between economic performance and growth of deposits in banks operating in the banking sector. Quarterly data for 2003: Q1 and 2016: Q4 were used in the study. As the analysis method, Least Squares Method is preferred. In determining the relationship between economic growth and bank performance, two different models were created. The GDP series are taken as dependent variables, while the average ROA and ROE are taken as independent variables, which are considered to be indicative of bank profitability. The results obtained from the least squares method revealed a positive and significant relationship between the average return on assets of the deposit banks and the average equity and GDP. An increase of one unit from the Bank's profitability indicators in ROA and ROE will result in a change of +1.37 and +1.29 respectively in GDP. The Engle-Granger causality method was used in analyzing the causality relation between variables. The results from the analysis show that there is a causal relationship between bank profitability and economic growth and that there is no causality if the economic growth is towards bank profitability ratios. In other words, while bank profit margins are a cause of change in GDP, GDP is not a reason for bank profitability ratios. More savings should be transformed into more investment, capital must be transferred to the most productive area, foreign direct investment, debts, etc. should be transferred to the bank, because the bank's profitability contributes positively to economic growth. the entry of foreign capital into the country should be facilitated.

Keywords- ROA, ROE, GDP, Engle-Granger